

Hoofdstuk 1

Opgave 1.1

- $€ 19,60 \times 1,05 \times 100/80 \times 1,21 = € 31,13$, afgerond € 32,-.
- $21/121 \times € 32,- = € 5,55$.
- 20% van $(€ 32,- - € 5,55) = € 5,29$.
Verkoopwinst is de standaardwinst, die hier berekend wordt vanuit het winstpercentage van 20%. De werkelijke winst kan hier enigszins van afwijken.

Opgave 1.2

De omzet exclusief omzetbelasting bedraagt:

$$€ 621.160,- \times 100/106 = € 586.000,-$$

$$\text{De omzet van A is: } 18\% \text{ van } € 586.000,- = € 105.480,-$$

$$\text{De omzet van de overige producten is: } € 586.000,- - € 105.480,- = € 480.520,-$$

$$\text{De omzet van C is: } 3/(2 + 3 + 6 + 4) \times € 480.520,- = € 96.104,-$$

Opgave 1.3

$$100/121 \times € 29,04 \times 130/100 \times 1,21 = € 37,752$$
, afgerond € 37,80.

Opgave 1.4

De totale partij in entrepot	100.000 kg	
Tarra 5%	5.000 kg	
	95.000 kg	
Verlies 10%	9.500 kg	
Bruikbaar	85.500 kg	
$85.500 \times € 2,50 =$	€ 213.750,-
Korting voor contant: $1\frac{1}{2}/98\frac{1}{2} \times € 213.750,- =$	€ 3.255,08
Maximaal inschrijvingsbedrag	€ 217.005,08
- In ponden moet Praza dan maximaal betalen:
 $217.005,08 \times £ 0,870 = £ 188.794,42$.

Opgave 1.5

1. De inkoopprijs is: $30.000 \times \$ 18,50 = \$ 555.000,-$.	
In euro's is dat: $555.000,-/1,3458 \times € 1,- =$	€ 412.394,12
Vrachtkosten	€ 21.300,-
Poliskosten	€ 15,-
	<hr/>
Totaal	€ 433.709,12 (= 98,75%)
Verzekeringspremie 1,25% van het verzekerd bedrag	1,25%
	<hr/>
Verzekerd bedrag	100%

Verzekerd bedrag: $100/98,75 \times € 433.709,12 = € 439.199,11$.

2. De kostprijs per kg grondstof A bedraagt: $€ 439.199,11/30.000 = € 14,64$.

Hoofdstuk 2

Opgave 2.1

$$(\text{€ } 560.000,- - \text{€ } 200.000,-) / 40 = \text{€ } 9.000,-.$$

Opgave 2.2

1. $(100/121 \times \text{€ } 254.100,- - 20\% \text{ van } 100/121 \times \text{€ } 254.100,-) / 9 = (\text{€ } 210.000,- - \text{€ } 42.000,-) / 9 = \text{€ } 18.666,67.$
2. $\text{€ } 210.000,- - 4 \times \text{€ } 18.666,67 = \text{€ } 135.333,32.$

Opgave 2.3

1. Eerste jaar: $30\% \text{ van } \text{€ } 85.000,- = \text{€ } 25.500,-.$
Tweede jaar: $30\% \text{ van } (\text{€ } 85.000,- - \text{€ } 25.500,-) = \text{€ } 17.850,-.$
2. De afschrijving in het derde jaar bedraagt:
 $30\% \text{ van } (\text{€ } 85.000,- - \text{€ } 25.500,- - \text{€ } 17.850,-) = \text{€ } 12.495,-.$

De boekwaarde aan het einde van het derde jaar bedraagt:
 $\text{€ } 85.000,- - \text{€ } 25.500,- - \text{€ } 17.850,- - \text{€ } 12.495,- = \text{€ } 29.155,-.$

Of:
 $\text{€ } 85.000,- \times 0,70^3 = \text{€ } 29155,-.$

Opgave 2.4

$$4,5\% \text{ van } (\text{€ } 56.000,- + \text{€ } 15.000,-) / 2 = \text{€ } 1.597,50.$$

Opgave 2.5

1. De aanschafprijs exclusief omzetbelasting bedraagt:
 $100/121 \times \text{€ } 170.610,- = \text{€ } 141.000,-.$
De afschrijving per jaar bedraagt:
 $(\text{€ } 141.000,- - \text{€ } 5.000,-) / 8 = \text{€ } 17.000,-.$

De interestkosten in het eerste gebruiksjaar bedragen:
 $3,75\% \text{ van } (\text{€ } 141.000,- + \text{€ } 141.000,- - \text{€ } 17.000,-) / 2 = \text{€ } 4.968,75.$
2. De interestkosten in het laatste gebruiksjaar bedragen:
 $3,75\% \text{ van } (\text{€ } 5.000,- + \text{€ } 17.000,- + \text{€ } 5.000,-) / 2 = \text{€ } 506,25.$

Opgave 2.6

1. Om de economische gebruiksduur te berekenen stellen we de volgende tabel op:

T/m jaar	Cumulatieve kosten (kosten tot en met het jaar)					Kosten per product
	Afschrijvingskosten	Interestkosten	Complementaire kosten	Totale kosten	Aantal producten	
1	€ 90.000,-	€ 1.800,-	€ 12.000,-	€ 103.800,-	25.000	€ 4,15
2	€ 90.000,-	€ 3.600,-	€ 27.000,-	€ 120.600,-	50.000	€ 2,41
3	€ 90.000,-	€ 5.400,-	€ 45.000,-	€ 140.400,-	73.000	€ 1,92
4	€ 90.000,-	€ 7.200,-	€ 66.000,-	€ 163.200,-	94.000	€ 1,74
5	€ 90.000,-	€ 9.000,-	€ 90.000,-	€ 189.000,-	113.000	€ 1,67
6	€ 90.000,-	€ 10.800,-	€ 117.000,-	€ 217.800,-	130.000	€ 1,68
7	€ 90.000,-	€ 12.600,-	€ 147.000,-	€ 249.600,-	145.000	€ 1,72
8	€ 90.000,-	€ 14.400,-	€ 180.000,-	€ 284.400,-	158.000	€ 1,80

De interestkosten per jaar bedragen: 4% van $€ 90.000,-/2 = € 1.800,-$.

Uit de tabel blijkt dat de economische gebruiksduur van de verpakkingsmachine 5 jaar is.

De kostprijs per product Trik bedraagt:
 $€ 10,40 + € 1,67 = € 12,07$.

2. De afschrijvingskosten van $€ 90.000,-$ worden zodanig over de jaren verdeeld dat de totale machinekosten steeds $€ 1,67$ per product bedragen.

In het eerste jaar zijn de totale machinekosten: $25.000 \times € 1,67,- = € 41.750,-$. Hiervan zijn de interestkosten en de complementaire kosten in totaal: $€ 1.800,- + € 12.000,- = € 13.800,-$.
 Voor afschrijvingskosten blijft dan over: $€ 41.750,- - € 13.800,- = € 27.950,-$.

In het derde jaar zijn de totale machinekosten: $23.000 \times € 1,67,- = € 38.410,-$. Hiervan zijn de interestkosten en de complementaire kosten in totaal: $€ 1.800,- + € 18.000,- = € 19.800,-$.
 Voor afschrijvingskosten blijft dan over: $€ 38.410,- - € 19.800,- = € 18.610,-$.

Opgave 2.7

- De aanschafprijs exclusief omzetbelasting bedraagt:
 $100/121 \times € 50.820,- = € 42.000,-$.
 De maandelijkse afschrijvingskosten bedragen:
 $1/12 \times 1/8 \times (€ 42.000,- - € 4.200,-) = € 393,75$.
- $1/12 \times 4\%$ van $(€ 42.000,- + € 4.200,-)/2 = € 77,-$.
- $€ 42.000,- - 24 \times € 393,75 = € 32.550,-$.

Opgave 2.8

1. 30% van € 170.000,- = € 51.000,-.
2. 30% van (€ 170.000,- – € 51.000,-) = € 35.700,-.
3. 3,5% van (€ 170.000,- + € 170.000,- – € 51.000,-)/2 = € 5.057,50.

Opgave 2.9

1. De afschrijving per maand op de huidige machine bedraagt:
(€ 120.000,- – € 6.000,-)/(10 × 12) = € 950,-.
Er is afgeschreven: € 104.500,-/€ 950,- × 1 maand = 110 maanden.
2. Het boekresultaat op de huidige machine als deze per 1 januari 2015 wordt ingeruild, bedraagt: € 12.000,- – (€ 120.000,- – € 104.500,-) = – € 3.500,- (verlies).
3. De afschrijving over 2014 bedraagt: 25% van € 90.000,- = € 22.500,-.
De afschrijving over 2015 bedraagt: 25% van (€ 90.000,- – € 22.500,-) = € 16.875,-.
De boekwaarde per begin 2015 bedraagt: € 90.000,- – € 22.500,- = € 67.500,-.
De boekwaarde per eind 2015 bedraagt: € 67.500,- – € 16.875,- = € 50.625,-.
De interest over 2015 bedraagt: 6% van (€ 67.500,- + € 50.625,-)/2 = € 3.543,75.

Het totaal van de afschrijvings- en interestkosten over 2015 bedraagt:
€ 16.875,- + € 3.543,75 = € 20.418,75.

Opgave 2.10

1. Afschrijvingskosten:
(€ 72.000,- – 10% van € 72.000,-)/6 = € 10.800,-.

Interestkosten:

5% van (€ 72.000,- + 10% van € 72.000,-)/2 = € 1.980,-.

2. Afschrijvingskosten:
25% van € 45.000,- = € 11.250,-.

Interestkosten:

5% van € 45.000,-/2 = € 1.125,-.

3. Afschrijvingskosten:
25% van (€ 45.000,- – € 11.250,-) = € 8.437,50.

Interestkosten:

5% van € 45.000,-/2 = € 1.125,-.

4. € 72.000,- – 3 × € 10.800,- = € 39.600,-.

5. $€ 45.000,- \times 0,75 \times 0,75 \times 0,75 = € 18.984,38.$

Of:

$€ 45.000,- \times 0,75^3 = € 18.984,38.$

Opgave 2.11

1. Complementaire kosten van een machine zijn alle kosten van de machine, behalve de afschrijvingskosten en interestkosten.
Voorbeelden zijn: bedieningskosten, energiekosten, onderhoudskosten.
2. 6% van $€ 120.000,-/2 = € 3.600,-.$
3. De totale kosten zijn elk jaar een gelijk bedrag.
De complementaire kosten stijgen jaarlijks met $€ 1.500,-.$
Om het totaal van interestkosten, complementaire kosten en afschrijvingskosten jaarlijks gelijk te houden, moeten de afschrijvingskosten met $€ 1.500,-$ per jaar dalen.
Stel de afschrijvingskosten in het eerste jaar op A.
De totale afschrijvingskosten gedurende vijf jaar bedragen dan:
 $A + (A - € 1.500,-) + (A - € 3.000,-) + (A - € 4.500,-) + (A - € 6.000,-).$
Dit is gelijk aan $€ 120.000,-.$
Hieruit volgt dat: $5A - € 15.000,- = € 120.000,-$ en $A = € 135.000,-/5 = € 27.000,-.$

De afschrijvingskosten in het vierde jaar bedragen dus:
 $€ 27.000,- - 3 \times € 15.00,- = € 22.500,-.$

Hoofdstuk 3

Opgave 3.1

1. Loon en sociale lasten voor rekening van de werkgever.
2. De totale kosten bedragen:

inkoopprijs: $40.000 \times € 70,- =$	€ 2.800.000,-
loonkosten: $60.000 \times € 40,- =$	€ 2.400.000,-
overige kosten	€ 1.200.000,-
	<hr/>
	€ 6.400.000,-.

De standaardkostprijs bedraagt:
 $€ 6.400.000,-/40.000 = € 160,-$.
3. De verkoopprijs bedraagt:
 $€ 160,- + 30\% \text{ van } € 160,- = € 208,-$.
4. De verwachte verkoopwinst over 2016 is:
 $40.000 \times (€ 208,- - € 160,-) = € 1.920.000,-$.

Opgave 3.2

1. Per 100 zwarte kaarsen zijn de kosten:

inkoopprijs: $100 \times € 0,21 =$	€ 21,-
loonkosten: $0,15 \times € 40,- =$	€ 6,-
overige kosten: $€ 240.000,-/20.000 =$	€ 12,-
	<hr/>
	€ 39,-
2. Doelstellingen van de kostprijsberekening zijn onder andere:
  - de kostprijs is de basis voor de verkoopprijs;
  - de kostprijs is een hulpmiddel bij de bepaling van de winst en van de waarde van de voorraad;
  - de kostprijs is een hulpmiddel bij de beoordeling van de efficiency.
3. De verkoopwinst per 100 zwarte kaarsen bedraagt:
 $100 \times € 0,50 - € 39,- = € 11,-$.
4. De verkoopwinst in 2015 bedraagt:
 $1.950.000/100 \times € 11,- = € 214.500,-$.
5. De waarde van de voorraad op 31 december 2015 is:
 $(250.000 + 1.800.000 - 1.950.000) \times € 39,-/100 = € 39.000,-$.

Opgave 3.3

1. De primitieve opslagmethode.
Er is één opslagpercentage voor indirecte kosten.
2. Nadelen van de primitieve opslagmethode zijn:
  - De opslagmethode leidt vaak tot een verkeerde kostprijs. De gevolgen hiervan kunnen zijn: een onjuiste verkoopprijs en een onbetrouwbare efficiencybeoordeling.
  - Er wordt een evenredig verband verondersteld tussen de indirecte kosten en (een groep van) de directe kosten, dat in werkelijkheid niet hoeft te bestaan.
3. $\text{€ } 200.000,- / \text{€ } 250.000,- \times 100\% = 80\%$.
4.

Inkoopprijs	€	40,-
Directe loonkosten: $1,6 \times \text{€ } 35,- =$	€	56,-
		<hr/>
Totale directe kosten	€	96,-
Indirecte kosten: 80% van € 96,- =	€	76,80
		<hr/>
Kostprijs per product Missa	€	172,80
5. De verkoopprijs per product Missa is:
 $100/60 \times \text{€ } 172,80 = \text{€ } 288,-$.

Opgave 3.4

1. De verfijnde opslagmethode.
De indirecte kosten worden uitgedrukt in meerdere percentages van verschillende groepen directe kosten.
2.

Inkoopprijs	€	148,-
Directe loonkosten: $0,5 \times \text{€ } 50,- =$	€	25,-
		<hr/>
Totale directe kosten	€	173,-
Indirecte kosten:		
65% van € 148,- =	€	96,20
122% van € 25,- =	€	30,50
27% van € 173,- =	€	46,71
		<hr/>
	€	173,41
		<hr/>
Kostprijs per koelkast	€	346,41
3.

Kostprijs per koelkast	€	346,41
Winstopslag: 20% van € 346,41 =	€	69,28
		<hr/>
Verkoopprijs exclusief omzetbelasting	€	415,69, afgerond € 420,-

4.	Verkoopprijs exclusief omzetbelasting	€	420,-
	Omzetbelasting 21%	€	88,20
			508,20
5.	De verkoopwinst per koelkast bedraagt: € 420,- – € 346,41 = € 73,59.		

Opgave 3.5

1. De verfijnde opslagmethode leidt tot een zuiverder kostprijs.
2. Opslagpercentage op de inkoopprijs;
 $25\% \text{ van } € 536.000,- / € 651.000,- \times 100\% = 20,6\%$.

 Opslagpercentage op de totale directe kosten;
 $75\% \text{ van } € 536.000,- / (€ 651.000,- + € 288.000,-) \times 100\% = 42,8\%$.

3.	Inkoopprijs	€	30,-
	Directe loonkosten: $0,1 \times € 45,- =$	€	4,50
			34,50
	Totale directe kosten	€	34,50
	Indirecte kosten:		
	20,6% van € 30,- =	€	6,18
	42,8% van € 34,50 =	€	14,77
			20,95
	Kostprijs per product	€	55,45

Opgave 3.6

1. $€ 4,20 \times 1,35 = € 5,67$.
2. $€ 5,67 \times 1,21 = € 6,86$, afgerond € 6,90.

Opgave 3.7

$€ 80.000,- / 10.000 + € 54.000,- / 12.000 = € 8,- + € 4,50 = € 12,50$.

Opgave 3.8

Inkoopprijs	€ 80,-
Directe loonkosten: $0,3 \times € 25,- =$	€ 7,50
Indirecte kosten: $€ 625.000,-/12.500 + € 240.000,-/12.000 = € 50, + € 20,- =$	€ 70,-
	<hr/>
Standaardkostprijs per product	€ 157,50

Opgave 3.9

1. Proportioneel variabele kosten zijn variabele kosten die rechtevenredig stijgen of dalen met veranderingen in de bedrijfsdrukke (inkoopomvang en verkoopomvang).
2. Progressief variabele kosten zijn variabele kosten die meer dan evenredig stijgen bij uitbreiding van de inkoopomvang en/of verkoopomvang.
3. Indien producten in overwerktijd bewerkt moeten worden zijn de (variabele) loonkosten hoger dan in de normale tijd. Werknemers krijgen bij overwerk een extra toeslag op het loon.
4. De normale inkoop en afzet is:
 $€ 300.000,-/€ 6,- = 50.000$ stuks per jaar.
5. De verwachte inkoop en afzet in het komend jaar is:
 $€ 1.650.000,-/€ 30,- = 55.000$ stuks.
6. De verkoopprijs per stuk bedraagt:
 $100/60 \times € 36,- = € 60,-$.
7. Het verwachte verkoopresultaat voor het komend jaar bedraagt:
 $55.000 \times (€ 60,- - € 36,-) = € 1.320.000,-$.

Opgave 3.10

1. De kosten van inkoop en bewerking per product Fabrol bedragen:
 $€ 3.600.000,-/400.000 + € 2.400.000,-/75\% \text{ van } 400.000 =$
 $€ 9,- + € 8,- = € 17,-$.
2. Variabele verkoopkosten zijn onder andere:
  - kortingen;
  - cadeaus;
  - vrachtkosten voor verkochte producten.

Vaste verkoopkosten zijn onder andere:

- reclamekosten;
- loonkosten van verkopend personeel;
- kosten van de verkoopadministratie.

3. Kosten van inkoop en bewerking € 17,-
 Verkoopkosten:
 $€ 3.200.000,-/400.000 + € 700.000,-/350.000 = € 8,- + € 2,- = € 10,-$
 Commerciële kostprijs € 27,-
4. De verkoopprijs exclusief omzetbelasting bedraagt:
 $100/90 \times € 27,- = € 30,-$.
5. De verwachte verkoopwinst op producten Fabrol in 2016 bedraagt:
 $350.000 \times (€ 30,- - € 27,-) = € 1.050.000,-$.

Opgave 3.11

1. Totale opbrengst: $550 \times € 800,- = € 440.000,-$
 Totale kosten:
 variabele kosten: $450 \times € 400,- = € 180.000,-$
 vaste kosten: $500 \times € 300,- = € 150.000,-$
 € 330.000,-
 Kosten voorraadafname: $100 \times € 700,- = € 110.000,-$
 € 70.000,-
 Verwachte nettowinst € 40.000
2. Totale opbrengst: $550 \times € 800,- = € 440.000,-$
 Totale kosten:
 variabele kosten: $450 \times € 400,- = € 180.000,-$
 vaste kosten: $500 \times € 300,- = € 150.000,-$
 € 330.000,-
 Kosten voorraadafname: $100 \times € 400,- = € 110.000,-$
 € 40.000,-
 Verwachte nettowinst € 70.000,-
- Of:
 Totale dekkingsbijdrage: $550 \times (€ 800,- - € 400,-) = € 220.000,-$
 Totale vaste kosten € 150.000,-
 Verwachte nettowinst € 70.000,-

3. 1 januari 2016:
 $180 \times \text{€ } 700,- = \text{€ } 126.000,-$.
- 31 december 2016:
 $(180 + 450 - 550) \times \text{€ } 700,- = \text{€ } 56.000,-$.
4. 1 januari 2016:
 $180 \times \text{€ } 400,- = \text{€ } 72.000,-$.
- 31 december 2015:
 $(180 + 450 - 550) \times \text{€ } 400,- = \text{€ } 32.000,-$.

Opgave 3.12

1. $\text{€ } 850,- - (\text{€ } 500,- + \text{€ } 120,-) = \text{€ } 230,-$.
2. $280.000 \times \text{€ } 230,- - (\text{€ } 6.000.000,- + \text{€ } 1.500.000,-) = \text{€ } 56.900.000,-$.
3. Voorraadtoename:
 $(300.000 - 280.000) \times \text{€ } 500,- = \text{€ } 10.000.000,-$
4. Voorraadtoename:
 $(300.000 - 280.000) \times (\text{€ } 500,- + \text{€ } 6.000.000,-/300.000) = \text{€ } 10.400.000,-$
5. $\text{€ } 56.900.000,- + \text{€ } 400.000,-$ (verschil in waarde voorraadtoename) $= \text{€ } 57.300.000,-$.
6. Het verschil tussen de antwoorden van vraag 5 ($\text{€ } 57.300.000,-$) en vraag 2 ($\text{€ } 56.900.000,-$) wordt veroorzaakt doordat de constante kosten in de voorraadtoename bij toepassing van de integrale methode (absorption costing) naar de balans gaan en bij toepassing van direct costing naar het resultaat.
 Het resultaat bij direct costing is daarom $20.000 \times \text{€ } 6.000.000,-/300.000 = \text{€ } 400.000,-$ lager dan bij absorption costing.

Hoofdstuk 4

Opgave 4.1

1. Inkoopprijs	€ 15,50
Directe inkoopkosten	€ 0,50
Constante kosten: € 135.000,-/25.000 =	€ 5,40
Overige variabele kosten: € 33.750,-/27.000 =	€ 1,25
Kostprijs per product Orion	€ 22,65
2. $100/121 \times € 36,30 - (€ 15,50 + € 0,50 + € 1,25) = € 12,75$.
3. $€ 135.000,-/€ 12,75 = 10.589$ stuks.
Afronden naar boven, omdat bij 10.588 stuks nog verlies wordt geleden.
NB: Bij break-evenberekeningen moet de uitkomst altijd naar boven worden afgerond!
4. $10.589 \times 100/121 \times € 36,30 = € 317.670,-$, afgerond € 318.000,-.

Opgave 4.2

1. Ongeveer 35.000 stuks.
2. Ongeveer € 2.100.000,-.
3. Ongeveer € 3.000.000,- – € 2.700.000,- = € 300.000,-.

Opgave 4.3

1. De verwachte omzet exclusief omzetbelasting in het komend jaar bedraagt:
 $100/121 \times € 1.488.300,- = € 1.230.000,-$.
De verwachte variabele kosten in het komend jaar bedragen:
 $1,05 \times € 746.200,- + € 81.300,- = € 864.810,-$.
De dekkingsbijdrage is:
 $(€ 1.230.000,- - € 864.810,-)/€ 1.230.000,- \times 100\% = 29,7\%$.

Of:
Verwachte brutowinst in een percentage van de omzet:
 $(€ 1.230.000,- - 1,05 \times € 746.200,-)/€ 1.230.000,- \times 100\% = 36,3\%$.
Verwachte overige variabele kosten in een percentage van de omzet:
 $€ 81.300,-/€ 1.230.000,- \times 100\% = 6,6\%$.
Dekkingsbijdrage: $36,3\% - 6,6\% = 29,7\%$.
2. $€ 254.000,-/0,297 = € 855.218,-$, afgerond € 856.000,-.

Opgave 4.4

1. De totale begrote constante kosten voor 2016 bedragen:
 $€ 900.000,- \times 1,01 = € 909.000,-$.
2. De totale begrote variabele kosten voor 2016 bedragen:
 $75\% \text{ van } € 800.000,- \times 1,02 \times 40.000/50.000 = € 489.600,-$
 $25\% \text{ van } € 800.000,- \times 1,02 \times 44.000/40.000 = € 224.400,-$

 $€ 714.000,-$
3. De commerciële kostprijs per product Arol in 2016 bedraagt:
constante inkoopkosten: $80\% \text{ van } € 909.000,-/45.000 = € 16,16$
variabele inkoopkosten: $€ 489.600,-/40.000 = € 12,24$
constante verkoopkosten: $20\% \text{ van } € 909.000,-/45.000 = € 4,04$
variabele verkoopkosten: $€ 224.400,-/44.000 = € 5,10$

 $€ 37,54$
4.

Voorraad per 1 januari 2016	9.000 stuks
Verwachte inkoop 1/1 – 1/7: $40.000/2$	20.000 stuks
	<hr/>
	29.000 stuks
Verwachte afzet 1/1-1/7: $44.000/2$	22.000 stuks
	<hr/>
Verwachte voorraad per 1 juli 2016	7.000 stuks
5. De verwachte waarde van de voorraad producten Arol per 1 juli 2016 bedraagt:
 $7.000 \times € 28,- = € 196.000,-$.
6. Van 1/1 tot 1/7 bedraagt de verwachte dekkingsbijdrage:
 $22.000 \times (€ 45,- - € 12,- - € 5,-) = € 616.000,-$.
Vanaf 1 juli 2016 moet nog aan constante kosten worden terugverdiend:
 $€ 909.000,- - € 616.000,- = € 293.000,-$.
Daarvoor moeten verkocht worden:
 $€ 293.000,- / (€ 44,- - € 12,- - € 5,-) = 10.852$ producten.
De verwachte break-evenafzet van producten Arol in 2016 is:
 $22.000 + 10.852 = 32.852$ stuks.
7. De verwachte break-evenomzet van producten Arol in 2013 bedraagt:
 $22.000 \times € 45,- + 10.852 \times € 44,- = € 1.467.488,-$.
8. Het verwachte verkoopresultaat bedraagt:
 $22.000 \times € 45,- + 22.000 \times € 44,- - 44.000 \times € 37,- = € 330.000,-$ voordelig.

Opgave 4.5

1. Voorbeelden van indirecte constante machinekosten zijn:
  - afschrijvingskosten van de machine waarmee de producten worden bewerkt;
  - interestkosten van de machine;
  - onderhoudskosten;
  - arbeidskosten van het toezichthoudend personeel.
2. De constante kosten bedragen:
 $1.500 \text{ uur} \times \text{€ } 13,- = \text{€ } 19.500,-$.
3. De break-evenafzet is:
 $\text{€ } 19.500,- / (\text{€ } 180,- - \text{€ } 120,- - \text{€ } 12,- - \text{€ } 5,-) = 454 \text{ stuks.}$
4. Om een nettojaarwinst te behalen van € 17.500,- op het product Match moet de afzet zijn:
 $(\text{€ } 19.500,- + \text{€ } 17.500,-) / (\text{€ } 180,- - \text{€ } 120,- - \text{€ } 12,- - \text{€ } 5,-) = 861 \text{ stuks.}$
De omzet moet dan zijn:
 $861 \times \text{€ } 180,- = \text{€ } 154.980,-$, is afgerond € 155.000,-.

Opgave 4.6

$$100/80 \times \text{€ } 120.000,- - \text{€ } 9.500,- + \text{€ } 25.600,- = \text{€ } 166.100,-$$

Opgave 4.7

$$\text{€ } 189.500,- - (\text{€ } 156.700,- - \text{€ } 18.400,- + \text{€ } 12.000,-) = \text{€ } 39.200,-$$

Hoofdstuk 5

Opgave 5.1

1. De opslag voor kosten is:
 $\text{€ } 235.800,- / (64.000 \times \text{€ } 11,75) \times 100\% = 31\%$.
Het brutowinstopslagpercentage is: $31\% + 15\% = 46\%$.
2. De verkoopprijs bedraagt:
 $\text{€ } 12,- \times 1,46 = \text{€ } 17,52$, afgerond $\text{€ } 17,50$.

Opgave 5.2

1. Het machine-uurtarief bedraagt:
 $(\text{€ } 47.160,- - \text{€ } 18.560,-) / 1.100 + \text{€ } 18.560,- / 1.160 = \text{€ } 26,- + \text{€ } 16,- = \text{€ } 42,-$.
2. Inkooprijks
Standaardloonkosten: 6/60 uur à $\text{€ } 21,-$ $\text{€ } 2,10$
Standaardmachinekosten: 2/60 uur à $\text{€ } 42,-$ $\text{€ } 1,40$

Standaardkostprijs $\text{€ } 57,70$
3. Standaardkostprijs $\text{€ } 57,70$
Standaardverkoopkosten: 15% van $\text{€ } 57,70$ $\text{€ } 8,66$

Commerciële kostprijs $\text{€ } 66,36$
Winstopslag: $20/80 \times \text{€ } 66,36$ $\text{€ } 16,59$

Verkoopprijs exclusief omzetbelasting $\text{€ } 82,95$
Omzetbelasting 21% $\text{€ } 17,42$

Consumentenprijs $\text{€ } 100,37$.

Opgave 5.3

1. De normale inkoop en afzet is: $60/2 \times 1.100 = 33.000$ stuks Kari per jaar.
2. Voor 2016 zijn de verwachte inkoop en afzet: $60/2 \times 1.160 = 34.800$ stuks Kari.

Opgave 5.4

1.	52 weken × 38 uur =	1.976	uur
	Vakantie en overige vrije dagen: $40 \times 38/5$ uur =	304	uur
	Maximale werktijd	1.672	uur
	Ziekte: 3% van 1.672 uur =	50,16	uur
	Aantal directe arbeidsuren per jaar:	1.621,84 uur, afgerond 1622 uur	
2.	Brutoloon: $52/4 \times \text{€ } 2.000,- =$	€ 26.000,-	
	Vakantiegeld 8%	€ 2.080,-	
		€ 28.080,-	
	Sociale lasten 30%	€ 8.424,-	
	Jaarlijkse arbeidskosten per werknemer	€ 36.504,-	
3.	Het uurtarief per werknemer bedraagt:		
	€ 36.504,-/1.622 = € 22,505, afgerond € 22,50.		

Opgave 5.5

1.	De verkoopprijs exclusief omzetbelasting van een houten paal type B is: $100/85 \times \text{€ } 11,23 = \text{€ } 13,21$		
2.	150 houten palen type B à € 13,21 =	€ 1.981,50	
	Korting 5%	€ 99,08	
		€ 1.882,42	
	Bezorgkosten: € 60,- + $2 \times 22 \times \text{€ } 0,50 =$	€ 82,-	
		€ 1.964,42	
	Omzetbelasting 21%	€ 412,53	
	Totaal	€ 2.376,95	

Opgave 5.6

Gielen brengt in rekening: $1.045 \times \text{£ } 0,6380 = \text{£ } 666,71$.

Opgave 5.7

B

Opgave 5.8

D

Opgave 5.9

1. Verkoopprijs type Sound	€ 300,-
Variabele kosten: 35% van € 300,- =	€ 105,-
Constance kosten: € 150.000/3.000 =	€ 50,-
	<hr/>
	€ 155,-
Verkoopresultaat van één apparaat type Sound	€ 145,-
2. Verwachte bijdrage aan het bedrijfsresultaat van de afdeling Audio bij normale verkoop:	
Loudy: $800 \times (\text{€ } 150,- - 40\% \text{ van € } 150,-) =$	€ 72.000,-
Sound: $1.200 \times (\text{€ } 300,- - 35\% \text{ van € } 300,-) =$	€ 234.000,-
Mix: $1.000 \times (\text{€ } 450,- - 30\% \text{ van € } 450,-) =$	€ 315.000,-
	<hr/>
Dekkingsbijdrage	€ 621.000,-
Constance kosten	€ 150.000,-
	<hr/>
Verwachte bijdrage bedrijfsresultaat	€ 471.000,-

Opgave 5.10

1. De dekkingsbijdrage van de afdeling Audio bij normale verkoop bedraagt:	
Loudy: $800 \times (\text{€ } 150,- - 40\% \text{ van € } 150,-) =$	€ 72.000,-
Sound: $1.200 \times (\text{€ } 300,- - 35\% \text{ van € } 300,-) =$	€ 234.000,-
Mix: $1.000 \times (\text{€ } 450,- - 30\% \text{ van € } 450,-) =$	€ 315.000,-
	<hr/>
Dekkingsbijdrage	€ 621.000,-

De gemiddelde dekkingsbijdrage in een percentage van de omzet in 2016 is:
 $\text{€ } 621.000,- / (800 \times \text{€ } 150,- + 1.200 \times \text{€ } 300,- + 1.000 \times \text{€ } 450,-) \times 100\% = 67\%$.

2. De break-evenomzet bedraagt:
$\text{€ } 150.000,- \times 100/67 = \text{€ } 223.881,-$, afgerond € 224.000,-.

Opgave 5.11

1. Het toevoegen van Navi zal tot gevolg hebben, dat de andere typen minder verkocht zullen worden en dus minder bijdragen aan de constante kosten.

2. Verwachte opbrengst type Navi: $260 \times € 500,- =$	€ 130.000,-
Kosten:	
Inkoopprijs: $260 \times € 100,- =$	€ 26.000,-
Overige variabele kosten: $260 \times € 50,- =$	€ 13.000,-
Extra constante kosten	€ 22.500,-
Aandeel bestaande constante kosten: 12% van € 150.000,- =	€ 18.000,-
Afname verkoopresultaat overige typen	€ 22.000,-
	€ 101.500,-
Positieve bijdrage aan het bedrijfsresultaat	€ 28.500,-

De conclusie is dat Autodealer Hoymans het type Navi aan het assortiment zal toevoegen.

Opgave 5.12

1. De ingecalculerde interest per jaar bedraagt: 6% van € 25.000,-/2 = € 750,-.

2.

Tot en met jaar	Cumulatieve afschrijvingskosten	Cumulatieve complementaire kosten	Cumulatieve interestkosten	Cumulatieve totale kosten	Aantal uren	Kosten per uur
1	€ 25.000,-	€ 250,-	€ 750,-	€ 26.000,-	2.500	€ 10,40
2	€ 25.000,-	€ 1.400,-	€ 1.500,-	€ 27.900,-	5.000	€ 5,58
3	€ 25.000,-	€ 3.600,-	€ 2.250,-	€ 30.850,-	7.500	€ 4,11
4	€ 25.000,-	€ 8.100,-	€ 3.000,-	€ 36.100,-	10.000	€ 3,61
5	€ 25.000,-	€ 17.100,-	€ 3.750,-	€ 45.850,-	12.500	€ 3,67

De economische gebruiksduur is vier jaar.

3. De afschrijvingskosten van de installatie in het eerste jaar bedragen:
 $2.500 \times € 3,61 - € 250,- - € 750,- = € 8.025,-$.

Opgave 5.13

1. Directe kosten kunnen rechtstreeks worden toegerekend aan de producten of diensten en indirecte kosten kunnen niet rechtstreeks worden toegerekend aan de producten of diensten.

2. Het opslagpercentage op de directe loonkosten voor 2016 is:
 55% van € 1.650.000,-/€ 2.270.750,- $\times 100\% = 40\%$.

3. Het opslagpercentage op de directe materiaalkosten voor 2016 is:
 45% van € 1.650.000,-/€ 5.485.900,- $\times 100\% = 14\%$.

Opgave 5.14

De totale offerte bedraagt:

500 m ² dakbedekking à € 10,- per m ²	€ 5.000,-
20 meter regenpijpen à € 50,- per meter	€ 1.000,-
40 meter luchttoevoerpijpen à € 200,- per meter	€ 8.000,-
500 m ² isolatiemateriaal à € 5,- per m ²	€ 2.500,-
120 directe manuren à € 50,- per uur	€ 6.000,-
	<hr/>
	€ 22.500,-
Opslag op directe materiaalkosten: 15% van € 16.500,- =	€ 2.475,-
Opslag op directe loonkosten: 45% van € 6.000,- =	€ 2.700,-
	<hr/>
Totale kosten	€ 27.675,-
Winstopslag 20%	€ 5.535,-
	<hr/>
Offerteprijs exclusief omzetbelasting	€ 33.210,-

Opgave 5.15

D

Opgave 5.16

1. Ongeveer 2.600×1.000 stuks = 2.600.000 stuks.
2. Ongeveer € 200.000,- winst.

Opgave 5.17

D

Opgave 5.18

D

Opgave 5.19

1.	$500.000/1,5347 \times \text{€ } 1,- =$	€ 325.796,57
	Verzekerings- en verzendkosten	€ 1.200,-
	Aanschafprijs machine	€ 326.996,57, afgerond € 327.000,-.
2.	Afschrijvingskosten machine: € 327.000,-/6 =	€ 54.500,-
	Interest: 6% van € 327.000,-/2 =	€ 9.810,-
	Overige kosten	€ 12.000,-
		€ 76.310,-

De vaste kosten per jaar van de nieuwe machine zijn € 87.000,- – € 76.310,- = € 10.690,- lager dan de vaste kosten van de huidige machine.

Opgave 5.20

20.000 liter Shippy à £ 2,40 =	£ 48.000,-
£ 48.000,-/£ 0.8343 =	€ 57.533,26
Invoerrechten 5%	€ 2.876,66
Vervoerskosten	€ 1.500,-
	<hr/>
	€ 61.909,92

De kostprijs van 1 liter Shippy bedraagt:
€ 61.909,92/20.000 = € 3,0954, afgerond € 3,10.

Opgave 5.21

1.	De restwaarde van de machine na vijf jaar bedraagt: $0,6^5 \times \text{€ } 100.000,- =$	€ 7.776,-.
2.	De boekwaarde van de machine aan het begin van het derde gebruiksjaar bedraagt: € 100.000,- $\times 0,6^2 =$ € 36.000,-.	
	De afschrijvingskosten bedragen: 40% van € 36.000,- =	€ 14.400,-
	De interestkosten bedragen: 6% van (€ 36.000,- + € 21.600,-)/2 =	€ 1.728,-
	Totaal van afschrijvings- en interestkosten in het derde gebruiksjaar	€ 16.128,-

Opgave 5.22

1. Kostprijs één vat Radi van 60 liter	€ 520,-
Winstopslag: $35/65 \times € 520,-$	€ 280,-
Verkoopprijs exclusief omzetbelasting	€ 800,-
Omzetbelasting 21%	€ 168,-
Verkoopprijs inclusief omzetbelasting	€ 968,-
2. Het verkoopresultaat op de verkoop van producten Radi bedraagt:
 $350 \times (€ 800,- - € 520,-) = € 98.000,-$.
3. Het bedrijfsresultaat op de verkoop van producten Radi bedraagt:
 $350 \times € 800,- - € 185.600,- = € 94.400,-$.

Opgave 5.23

1. De dekkingsbijdrage per 60-litervat Radi bedraagt:
 $€ 800,- - [(5\% \text{ van } (€ 520,- + € 280,-) + 70\% \text{ van } € 520,-)] = € 396,-$.
2. De totale standaard constante kosten bedragen:
 $1.200 \times 30\% \text{ van } € 520,- = € 187.200,-$.
De break-evenafzet voor 60-litervaten Radi is:
 $€ 187.200,- / € 396,- = 473 \text{ vaten}$.
3. De break-evenomzet over 2015 voor 60-litervaten Radi bedraagt:
 $473 \times € 800,- (€ 520,- + € 280,-) = € 378.400,-$.
4. Standaardkosten:
– constante kosten: $30\% \text{ van } 1.200 \times € 520,- =$	€ 187.200,-
– variabele kosten: $1.260 \times 70\% \text{ van } € 520,- + 1.300 \times 5\% \text{ van } € 800,- =$	€ 510.640,-
	€ 697.840,-
Werkelijke kosten: $€ 190.000,- + € 438.000,- + € 48.000,- =$	€ 676.000,-
Voordelig verschil	€ 21.840,-

Opgave 5.24

- De kostprijs van een product Yla bedraagt:
 $100/140 \times € 2.371,60,- / 1,21 = € 1.400,-$.

Opgave 5.25

A

Opgave 5.26

C

Opgave 5.27

1. De interestkosten per jaar over het gemiddeld in de machine geïnvesteerde vermogen bedragen:
 $5\% \text{ van } \text{€ } 80.000,- / 2 = \text{€ } 2.000,-$.
2. Voorbeelden van complementaire kosten van een machine zijn onder andere:
  - energieverbruik;
  - bedieningskosten van de machine;
  - verzekeringskosten.
- 3.

Tot en met jaar	Afschrijving cumulatief	Interestkosten cumulatief	Complementaire kosten cumulatief	Totale kosten cumulatief	Machine-uren cumulatief	Kosten per machine-uur
1	€ 80.000,-	€ 2.000,-	€ 6.000,-	€ 88.000,-	2.000	€ 44,00
2	€ 80.000,-	€ 4.000,-	€ 14.000,-	€ 98.000,-	4.000	€ 24,50
3	€ 80.000,-	€ 6.000,-	€ 26.000,-	€ 112.000,-	6.000	€ 18,67
4	€ 80.000,-	€ 8.000,-	€ 44.000,-	€ 132.000,-	8.000	€ 16,50
5	€ 80.000,-	€ 10.000,-	€ 70.000,-	€ 160.000,-	10.000	€ 16,00
6	€ 80.000,-	€ 12.000,-	€ 106.000,-	€ 198.000,-	12.000	€ 16,50

De economische gebruiksduur is de periode waarbij de kosten per machine-uur het laagst zijn en dat is 5 jaar.

Opgave 5.28

1. Normale inkoop en afzet van P per jaar: $20\% \text{ van } \text{€ } 140.000,- / \text{€ } 7,- = 4.000 \text{ stuks}$
Normale inkoop en afzet van Q per jaar: $30\% \text{ van } \text{€ } 140.000,- / \text{€ } 26,25 = 1.600 \text{ stuks}$.
2. Het verwachte verkoopresultaat van P in 2016 bedraagt:
 $4.500 \times (\text{€ } 15,- - \text{€ } 11,-) = \text{€ } 18.000,-$ (voordelig).
3. Het verwachte bedrijfsresultaat van Q in 2016 bedraagt:
 $1.500 \times \text{€ } 48,- - 1.500 \times \text{€ } 8,- - 30\% \text{ van } \text{€ } 140.000,- = \text{€ } 18.000,-$ (voordelig).

Opgave 5.29

1. De break-evenomzet van Q in 2016 bedraagt:
 $30\% \text{ van } \text{€ } 140.000,- / (\text{€ } 48,- - \text{€ } 8,-) \times \text{€ } 48,- = \text{€ } 50.400,-.$
2. De break-evenomzet van Q in het tweede half jaar van 2016 bedraagt:
 $\frac{1}{2} \times \text{€ } 50.400,- = \text{€ } 25.200,-.$
Stel de vaste kosten ten behoeve van Q in het tweede half jaar op Y.
Dan is:

$$\frac{Y}{(50\% \text{ van } \text{€ } 48,- - \text{€ } 8,-)} \times 50\% \text{ van } \text{€ } 48,- = \text{€ } 25.200,-.$$

Hieruit volgt dat $Y = \text{€ } 16.800,-.$

De vaste kosten in het tweede half jaar van 2016 moeten worden verlaagd met:

$$\frac{1}{2} \times 30\% \text{ van } \text{€ } 140.000,- - \text{€ } 16.800,- = \text{€ } 4.200,-.$$

Opgave 5.30

1. De werkelijke totale variabele kosten van P over het eerste kwartaal van 2016 bedragen:
inkoopprijs inclusief variabele inkoopkosten: $1.100 \times (75\% \text{ van } \text{€ } 4,- + \text{€ } 0,20) = \text{€ } 3.520,-$
variabele verkoopkosten: $1.200 \times 25\% \text{ van } \text{€ } 4,- =$ € 1.200,-

totaal € 4.720,-
2. De werkelijke totale constante kosten van Q in het eerste kwartaal van 2016 bedragen:
 $30\% \text{ van } \text{€ } 140.000,- / 4 - \text{€ } 200,- = \text{€ } 10.300,-.$

Opgave 5.31

De begrote overige bedrijfskosten bedragen: $20\% \text{ van } 100/150 \times \text{€ } 60.000,- = \text{€ } 8.000,-.$

De werkelijke overige bedrijfskosten bedragen: $\text{€ } 21.000,- - \text{€ } 14.700,- = \text{€ } 6.300,-.$

De werkelijke overige bedrijfskosten zijn $\text{€ } 8.000,- - \text{€ } 6.300,- = \text{€ } 1.700,-$ lager dan begroot.

Opgave 5.32

B

Opgave 5.33

A

Opgave 5.34

B

Opgave 5.35

1. De totale standaard vaste indirecte kosten voor 2016 bij de normale verkoop bedragen:
 $60\% \text{ van } \text{€ } 450.000,- = \text{€ } 270.000,-$.
2. De totale standaard variabele indirecte kosten voor 2016 bij de normale verkoop bedragen:
 $(\text{€ } 450.000,- - \text{€ } 270.000,-) \times 100/90 = \text{€ } 200.000,-$.
3. De totale standaard indirecte kosten voor 2016 bij de normale verkoop bedragen:
 $\text{€ } 270.000,- + \text{€ } 200.000,- = \text{€ } 470.000,-$.

Opgave 5.36

1.

	Sprint	Toer
	-----	-----
Inkoopprijs	€ 1.200,-	€ 1.400,-
Opslag vaste indirecte kosten:		
14% van € 1.200,-	€ 168,-	
14% van € 1.400,-		€ 196,-
Opslag variabele indirecte kosten:		
9% van € 1.200,-	€ 108,-	
9% van € 1.400,-		€ 126,-
	-----	-----
Kostprijs	€ 1.476,-	€ 1.722,-
2. Functies van de kostprijs van een product zijn onder andere:
  - basis voor het vaststellen van de verkoopprijs;
  - bij een vastgestelde verkoopprijs een middel om de winst per product te bepalen;
  - een middel om de waarde van de voorraad producten op de balans te waarderen;
  - een middel om te beoordelen of de inkoop en verkoop doelmatig hebben plaatsgevonden.

3.

	Sprint	Toer
	-----	-----
Kostprijs	€ 1.476,-	€ 1.722,-
Winst 25% van de verkoopprijs exclusief omzetbelasting	€ 492,-	€ 574,-
	-----	-----
Verkoopprijs exclusief omzetbelasting	€ 1.968,-	€ 2.296,-
Omzetbelasting 21%	€ 413,28	€ 482,16
	-----	-----
Verkoopprijs inclusief omzetbelasting	€ 2.381,28	€ 2.778,16

4. Sprint:	$450 \times € 492,- =$	€ 221.400,-
Toer:	$900 \times € 574,- =$	€ 516.600,-
		€ 738.000,-
Verkoopresultaat		€ 738.000,-

Opgave 5.37

- Als één fiets Fignon wordt verkocht, worden twee fietsen Simpson verkocht.
De dekkingsbijdrage is in dat geval:
 $1 \times (\text{€ } 3.400,- - \text{€ } 2.400,- - \text{€ } 240,-) + 2 \times (\text{€ } 4.000,- - \text{€ } 2.800,- - \text{€ } 280,-) = \text{€ } 2.600,-$.
 Om de totale vaste kosten terug te verdienen, moet deze combinatie: $\text{€ } 240.000,- / \text{€ } 2.600,- = 92,3$ keer verkocht worden.

De break-evenafzet is:

Fignon: 93 fietsen.

Simpson: $2 \times 93 = 186$ fietsen.

Let op: de break-evenafzet altijd naar boven afronden.

2. Fignon:	$93 \times € 3.400,- =$	€ 316.200,-
Simpson:	$186 \times € 4.000,- =$	€ 744.000,-
		€ 1.060.200,-
Break-evenomzet		€ 1.060.200,-

Opgave 5.38

De verkoopopbrengst is: $\text{£ } 75.150,- / \text{£ } 0,875 \times \text{€ } 1,- = \text{€ } 85.885,71$.

Opgave 5.39

- Onder de economische gebruiksduur van een vrachtauto wordt verstaan de periode dat de prestaties van de vrachtauto (toegevoegde) waarde hebben voor de onderneming.
- Voorbeelden van complementaire kosten van een vrachtauto zijn onder andere:
  - brandstofkosten;
  - verzekeringskosten;
  - kosten van de chauffeur;
  - onderhoudskosten;
  - reparatiekosten.
- Afschrijving per jaar:
 $(\text{€ } 100.000,- - \text{€ } 20.000,-) / 4 = \text{€ } 20.000,-$.

4. Afschrijving 1^e jaar:
40% van € 100.000,- = € 40.000,-.

Afschrijving 2^e jaar:
40% van (€ 100.000,- - € 40.000,-) = € 24.000,-.

Opgave 5.40

- De inkoopprijs van producten is degressief variabel als de leverancier een lagere prijs berekent bij een grotere afname tegelijk.
Vaste verrekenprijs: € 22,50 + € 1,10 =	€ 23,60
Constante indirecte inkoopkosten: € 324.000,-/36.000,- =	€ 9,-
	€ 32,60
Constante verkoopkosten: € 15.000,-/3.000	€ 5,-
	€ 37,60
- De nettowinstmarge van een product Bif is:
(€ 47,- - € 37,60)/€ 47,- × 100% = 20%.

Opgave 5.41

- De dekkingsbijdrage van een product Bif bedraagt:
€ 47,- - € 22,50 - € 1,10 = 23,40.
- De verwachte break-evenafzet van producten Bif voor het laatste kwartaal van 2015 is:
 $\frac{1}{4} \times (\text{€ } 324.000,- + \text{€ } 15.000,- \times 12) / \text{€ } 23,40 = 5.385$ stuks.
- De verwachte break-evenomzet van producten Bif voor het laatste kwartaal van 2015 bedraagt:
 $5.385 \times \text{€ } 47,- = \text{€ } 253.095,-$.

Opgave 5.42

Kosten thee: 20 × 0,004 kg à € 6,- per kg	€ 0,48
Kosten verpakkingsmateriaal	€ 0,10
Vaste kosten verpakken: € 330.000,-/3.000.000 =	€ 0,11
Vaste verkoopkosten: € 630.000,-/3.000.000 =	€ 0,21
Variabele verkoopkosten	€ 0,08
	€ 0,98

2. Commerciële kostprijs per doosje thee	€ 0,98
Winst: $20/80 \times € 0,98 =$	€ 0,25
Verkoopprijs exclusief omzetbelasting	€ 1,23
Omzetbelasting 6%	€ 0,07
Verkoopprijs inclusief omzetbelasting	€ 1,30
3. De break-evenafzet voor 2015 is:
 $(€ 330.000,- + € 630.000,-) / (€ 1,23 - € 0,48 - € 0,10 - € 0,08) = 1.684.211$ doosjes thee.
- De break-evenomzet exclusief omzetbelasting voor 2015 bedraagt:
 $1.684.211 \times € 1,23 = € 2.071.580,-$.
4. De waarde van de voorraad doosjes thee bedraagt per 31 december 2015:
 $(800.000 + 3.060.000 - 3.300.000) \times (€ 0,48 + € 0,10 + € 0,11) = € 386.400,-$.
5. Het verkoopresultaat op thee over 2015 bedraagt:
 $3.300.000 \times (€ 1,23 - € 0,98) = € 825.000,-$.
6. De waarde van de voorraad doosjes thee op basis van direct costing zou per 31 december 2015 hebben bedragen:
 $(800.000 + 3.060.000 - 3.300.000) \times (€ 0,48 + € 0,10) = € 324.800,-$.

Opgave 5.43

1. De afschrijving per jaar van de nieuwe verpakkingsmachine bedraagt:
 $90\% \text{ van } € 580.000,- / 6 = € 87.000,-$.
 In een percentage van de aanschafprijs is dat:
 $€ 87.000,- / € 580.000,- \times 100\% = 15\%$.
- Of:
 $90\% / 6 = 15\%$.
2. De maandelijkse interestkosten van de nieuwe verpakkingsmachine bedragen:
 $1/12 \times 6\% \text{ van } (€ 580.000,- + 10\% \text{ van } € 580.000,-) / 2 = € 1.595,-$.

Opgave 5.44

1. Het factuurbedrag in euro's bedraagt:
 $50.000 \times 0,95 \times € 1,25 \times 1,015 = € 60.265,63$.
2. Het bedrag in Noorse kronen dat de afnemer moet betalen, bedraagt:
 $60.265,63 \times \text{NOK } 7,8945 = \text{NOK } 475.767,02$.

Opgave 5.45

1. Het aantal arbeidsuren voor Azur per 1.000 flesjes is:
 $\text{€ } 260,- / \text{€ } 40,- \times 1 \text{ uur} = 6,5 \text{ uur.}$
2. Benodigde arbeidsuren:

Azur	80% van 800 × 6,5 =	4.160 uur
Bzur	80% van 600 × (€ 300,-/€ 40,-) =	3.600 uur
Czur	80% van 400 × (€ 360,-/€ 40,-) =	2.880 uur
Dzur	80% van 500 × (€ 660,-/€ 40,-) =	6.600 uur
Totaal		17.240 uur
Beschikbaar		18.000 uur

De capaciteit is toereikend om de verwachte afzet in 2016 te realiseren.

3. De totale begrote constante kosten voor alle drankjes tezamen voor 2016 bedragen:
 $(75\% \text{ van } 800.000 \times \text{€ } 180,- / 1.000) + (75\% \text{ van } 600.000 \times \text{€ } 200,- / 1.000) +$
 $(75\% \text{ van } 400.000 \times \text{€ } 520,- / 1.000) + (75\% \text{ van } 500.000 \times \text{€ } 500,- / 1.000) = \text{€ } 541.500,-.$
4. Het verwachte transactieresultaat op de verkoop van flesjes Bzur in 2016 bedraagt:
 $80\% \text{ van } 600.000 \times \text{€ } 450,- / 1.000 = \text{€ } 216.000,-.$

Opgave 5.46

1. Arminia moet betalen:
 $\text{SEK } 24.740,- / 1,02 = \text{SEK } 24.254,90.$
2. Het bedrag in euro's dat Arminia moet betalen, bedraagt:
 $24.254,90 / 9,13 \times \text{€ } 1,- = \text{€ } 2.656,62.$

Opgave 5.47

1. De dekkingsbijdrage van Azur per 1.000 flesjes bedraagt:
 $\text{€ } 1.350,- - (\text{€ } 585,- + \text{€ } 100,- + \text{€ } 260,-) = \text{€ } 405,-.$
2. De break-evenafzet van flesjes Azur voor 2016 is:
 $(75\% \text{ van } 800.000 / 1.000 \times \text{€ } 180,-) / \text{€ } 405,- \times 1.000 \text{ flesjes} = 266.667 \text{ flesjes.}$
De break-evenomzet bedraagt: $266.667 \times \text{€ } 1.350,- / 1.000 = \text{€ } 360.000,45.$
3. De dekkingsbijdrage van Dzur per 1.000 flesjes bedraagt:
 $\text{€ } 2.700,- - (\text{€ } 800,- + \text{€ } 140,- + \text{€ } 660,-) = \text{€ } 1.100,-.$

Om een winst van ten minste € 50.000,- te behalen, is een afzet van flesjes Dzur in 2016 nodig van:

$(75\% \text{ van } 500.000 / 1.000 \times \text{€ } 500,- + \text{€ } 50.000,-) / \text{€ } 1.100,- \times 1.000 \text{ flesjes} = 215.910 \text{ flesjes.}$

Opgave 5.48

1. De interestkosten per jaar bedragen:
 $5\% \text{ van } \text{€ } 250.000,-/2 = \text{€ } 6.250,-$.

Tot en met jaar	Afschrijvingskosten	Interestkosten	Complementaire kosten	Totale kosten	Totaal aantal uren	Machinekosten per uur
1	€ 250.000,-	€ 6.250,-	€ 150.000,-	€ 406.250,-	5.000	€ 81,25
2	€ 250.000,-	€ 12.500,-	€ 330.000,-	€ 592.500,-	10.000	€ 59,25
3	€ 250.000,-	€ 18.750,-	€ 540.000,-	€ 808.750,-	14.500	€ 55,78
4	€ 250.000,-	€ 25.000,-	€ 780.000,-	€ 1.055.000,-	19.000	€ 55,53
5	€ 250.000,-	€ 31.250,-	€ 1.050.000,-	€ 1.331.250,-	23.500	€ 56,65

De economische gebruiksduur van de vulmachine is vier jaar.

2. De totale afschrijvingskosten in het tweede jaar van de economische gebruiksduur bedragen:
 $5.000 \times \text{€ } 55,53 - \text{€ } 180.000,- - \text{€ } 6.250,- = \text{€ } 91.400,-$.

Opgave 5.49

B

Opgave 5.50

C

Opgave 5.51

1. Inkoopprijs	€ 5,-
Variabele kosten ompakken	€ 0,20
Constante kosten ompakken: € 4.000,-/10.000	€ 0,40

Inkoopprijs inclusief kosten van het ompakken	€ 5,60
Variabele verkoopkosten	€ 0,70
Constante verkoopkosten: € 3.000,-/10.000	€ 0,30

Commerciële kostprijs per paar sportsokken Forza	€ 6,60

2. Het verwachte bedrijfsresultaat over 2016 op basis van absorption costing is:

Opbrengst: $8.000 \times € 11,-$		€	88.000,-
Kosten:			
Inkoopkosten: $9.000 \times € 5,-$	€	45.000,-	
Variabele kosten ompakken: $9.000 \times € 0,20$	€	1.800,-	
Constante kosten ompakken	€	4.000,-	
Variabele verkoopkosten: $8.000 \times € 0,70$	€	5.600,-	
Constante verkoopkosten	€	3.000,-	
			€ 59.400,-
			€ 28.600,-
Waardetoeename voorraad: $(9.000 - 8.000) \times € 5,60$ (zie 1)	€	5.600,-	
Verwacht bedrijfsresultaat 2016	€	34.200,-	

3. De dekkingsbijdrage per paar sokken Forza is:
 $€ 11,- - € 5,- - € 0,20 - € 0,70 = € 5,10$.

Het verwachte bedrijfsresultaat over 2016 op basis van direct costing is:
 $8.000 \times € 5,10 - (€ 4.000,- + € 3.000,-) = € 33.800,-$.

Een andere berekeningswijze is de volgende:

Opbrengst: $8.000 \times € 11,-$		€	88.000,-
Kosten:			
Inkoopkosten: $9.000 \times € 5,-$	€	45.000,-	
Variabele kosten ompakken: $9.000 \times € 0,20$	€	1.800,-	
Variabele verkoopkosten: $8.000 \times € 0,70$	€	5.600,-	
			€ 52.400,-
			€ 35.600,-
Constante kosten: $€ 4.000,- + € 3.000,-$	€	7.000,-	
			€ 28.600,-
Waardetoeename voorraad: $(9.000 - 8.000) \times € 5,20$	€	5.200,-	
Verwacht bedrijfsresultaat 2016	€	33.800,-	

4. Bij direct costing is de waardetoeename van de voorraad € 5.200,- en bij absorption costing is dat € 5.600,-.

Het bedrijfsresultaat over 2016 volgens direct costing is dus:
 $€ 5.600,- - € 5.200,- = € 400,-$ lager.

Of:

Voorraadtoename $\times$ constante kosten per product is:
 $(9.000 - 8.000) \times € 0,40 = € 400,-$.

Opgave 5.52

Het eigen vermogen per 31 december bedraagt:

€ 265.800,- + € 6.000,- – € 28.500,- + € 72.000,- – € 22.600,- = € 292.700,-.

Uitwerkingen voorbeeldexamen [Bij een score van tenminste 19 punten ben je geslaagd]

1. Juiste antwoord: a

De andere genoemde kosten zijn variabel.

2. Juiste antwoord: b, c en e

Indirecte kosten zijn wel vaak constant, maar het hoeft niet. De loonkosten van inpakkers die verschillende producten inpakken voor verzending zijn indirecte kosten en ze zijn variabel. De primitieve opslagmethode werkt met één opslagpercentage voor indirecte kosten.

3. Juiste antwoord:

Gruijters moet betalen in Zwitsers francs: $\text{CHF } 480.000,- \times 0,85 \times 0,98 = \text{CHF } 399.840,-$.
In euro's is dat: $399.840/1,0877 \times \text{€ } 1,- = \text{€ } 367.601,36$.

Puntenverdeling:

1 punt voor het bedrag in Zwitserse francs (CHF 399.840,-)

1 punt voor het bedrag in euro's (€ 367.601,36)

4. Juiste antwoord:

De opslagpercentages voor indirecte kosten zijn:

– op de inkoopprijs van de producten 80% van € 225.000,-/€ 956.000,- $\times 100\% = 19\%$;

– op de bewerkingskosten van de producten 20% van € 225.000,-/€ 168.000,- $\times 100\% = 27\%$.

De kostprijs van het product Vala voor het komend jaar is:

Inkoopprijs	€ 50,-
Bewerkingskosten	€ 9,40

Indirecte kosten:

Opslag op inkoopprijs: 19% van € 50,-	€ 9,50
Opslag op bewerkingskosten: 27% van € 9,40	€ 2,54

Kostprijs	€ 71,44
-----------	---------

Puntenverdeling:

1 punt voor de opslagpercentages (19% en 27%)

1 punt voor de kostprijs (€ 71,44)

5. Juiste antwoord:

De verkoopprijs exclusief omzetbelasting is: $\text{€ } 34,70 \times 100/65 = \text{€ } 53,38$.

De consumentenprijs is: $\text{€ } 53,38 \times 1,21 = \text{€ } 64,59$, afgerond € 65,-.

Puntenverdeling:

1 punt voor de verkoopprijs exclusief omzetbelasting (€ 53,38)

1 punt voor de consumentenprijs (€ 65,-)

6. Juiste antwoord:

De commerciële kostprijs per 100 stuks is:

$$(\text{€ } 168.000,- + \text{€ } 44.000,-)/800 + (\text{€ } 680.000,- + \text{€ } 23.000,-)/720 = \text{€ } 265,- + \text{€ } 976,39 = \text{€ } 1.241,39$$

Puntenverdeling:

1 punt voor de constante kosten in de commerciële kostprijs (€ 265,-)

1 punt voor de variabele kosten in de commerciële kostprijs (€ 976,39)

7. Juiste antwoord:

De verwachte afzet van de producten is:

$$\text{A: } 2/10 \times 20.000 \text{ stuks} = 4.000 \text{ stuks;}$$

$$\text{B: } 3/10 \times 20.000 \text{ stuks} = 6.000 \text{ stuks;}$$

$$\text{C: } 5/10 \times 20.000 \text{ stuks} = 10.000 \text{ stuks.}$$

De verwachte omzet van Rasto voor het komend jaar is:

$$4.000 \times \text{€ } 18,15/1,21 + 6.000 \times \text{€ } 14,52/1,21 + 10.000 \times \text{€ } 12,10/1,21 = \text{€ } 232.000,-.$$

Puntenverdeling:

1 punt voor de aantallen (4.000, 6.000 en 10.000)

1 punt voor de omzet (€ 232.000,-)

8. Juiste antwoord:

$$(\text{€ } 2.992,- \times 0,75)/(8.500 \times 0,88) = \text{€ } 0,30.$$

9. Juiste antwoord:

$$\text{€ } 300,-/100 \times 1,50 \times 1,06 = \text{€ } 4,77.$$

10. Juiste antwoord: b, d, en e

De complementaire kosten van een machine zijn alle kosten van de machine, behalve de afschrijvings- en interestkosten.

11. Juiste antwoord: c

De boekwaarde is de aanschafprijs verminderd met de afschrijvingen tot nu toe. Wat dan nog overblijft zijn de komende afschrijvingen + de restwaarde en dat is dus ook gelijk aan de boekwaarde.

12. Juiste antwoord:

$$\text{De afschrijving per jaar is: } (\text{€ } 29.400,- - \text{€ } 6.000,-)/5 = \text{€ } 4.680,-.$$

$$\text{De afschrijvingskosten in jaar 1 zijn: } 4/12 \times \text{€ } 4.680,- = \text{€ } 1.560,-.$$

Puntenverdeling:

1 punt voor de afschrijving per jaar (€ 4.680,-)

1 punt voor de afschrijving in jaar 1 (€ 1.560,-)

13. Juiste antwoord:

De aanschafprijs van de inpakmachine exclusief omzetbelasting is:

€ 58.080,-/1,21 = € 48.000,-.

De afschrijving per jaar is: $(€ 48.000,- - 10\% \text{ van } € 48.000,-)/8 = € 5.400,-$.

De interestkosten in jaar 1 zijn: $5\% \text{ van } (€ 48.000,- + € 48.000,- - € 5.400,-)/2 = € 2.265,-$.

Puntenverdeling:

1 punt voor de afschrijving per jaar (€ 5.400,-)

1 punt voor de interestkosten in jaar 1 (€ 2.265,-)

14. Juiste antwoord:

$€ 82.600,- \times 0,70^4 = € 19.832,26$.

15. Juiste antwoord:

Met de letter B.

16. Juiste antwoord:

De berekening van de verkoopprijs in procenten is als volgt:

Inkoopprijs 100%

Indirecte constante kosten 30%

Indirecte variabele kosten 10%

Kostprijs 140%

Winstopslag: $30/70 \times 140\%$ 60%

Verkoopprijs 200%

De dekkingsbijdrage in een percentage van de verkoopprijs is:

$(60 + 30)/200 \times 100\% = 45\%$.

De constante kosten zijn: $30\% \text{ van } € 1.350.000,- = € 405.000,-$.

De break-evenomzet is: $€ 405.000,-/0,45 = € 900.000,-$.

Puntenverdeling:

1 punt voor de dekkingsbijdrage (45%)

1 punt voor de constante kosten (€ 405.000,-)

1 punt voor de break-evenomzet (€ 900.000)

17. Juiste antwoord:

De dekkingsbijdrage per product Salsa is:

$€ 36,- - € 25,60 - € 1,20 - € 0,80 = € 8,40$.

18. Juiste antwoord: b

19. Juiste antwoord:

Van de eerste schijf over na vennootschapsbelasting:

80% van € 200.000,- = € 160.000,-.

Van de tweede schijf blijft over na vennootschapsbelasting:

€ 475.000,- – € 160.000,- = € 315.000,-. Dit is 75% van het bedrag vóór vennootschapsbelasting. Het bedrag vóór vennootschapsbelasting is dus:

$100/75 \times € 315.000,- = € 420.000,-$.

De winst vóór aftrek van vennootschapsbelasting is:

€ 200.000,- + € 420.000,- = € 620.000,-.

Je kunt het gevraagde bedrag ook berekenen door bijvoorbeeld de winst op 100X te stellen.

20. Juiste antwoord:

Dekkingsbijdrage: $48.000 \times (\text{€ } 10,60/1,06 - \text{€ } 4,60) = \text{€ } 259.200,-$

Constante kosten: $50.000 \times \text{€ } 1,40 =$ € 70.000,-

Bedrijfsresultaat op basis van direct costing € 189.200,-

Puntenverdeling:

1 punt voor de dekkingsbijdrage (€ 259.200,-)

1 punt voor de de constante kosten (€ 70.000,-)

21. Juiste antwoord:

Eigen vermogen begin jaar 10 € 368.560,-

Winst € 158.700,-

Privéstorting € 3.000,-

€ 530.260,-

Privéopnamen:

in geld € 45.600,-

verbruik goederen € 2.420,-

aanslag inkomstenbelasting € 16.300,-

€ 64.320,-

Eigen vermogen per 31 december 10 € 465.940,-

Puntenverdeling:

1 punt voor het begin eigen vermogen + winst + privéstorting (€ 530.260,-)

1 punt voor privéopnamen (€ 64.320,-)

22. Juiste antwoord:

Het verkoopresultaat per product S is:

$\text{€ } 30,25/1,21 - \text{€ } 13,50 - \text{€ } 4,75 = \text{€ } 6,75$.

De afzet van producten S in jaar 1 is: $\text{€ } 54.000,-/\text{€ } 6,75 = 8.000$ stuks.

Puntenverdeling:

1 punt voor het verkoopresultaat per product S (€ 6,75)

1 punt voor de afzet (8.000)